

CHRISTER ISAKSSON:

Widar tröttnade på räkmackan

Irörelse. Det är så Widar Andersson vill uppfattas.

Som på bilden i riksdagskatalogen: Framåtlutad, på väg ut ur bildkanten. På hugget. På gång. Aktiv. Villig att se och lära. Och lära ut. Inte nödvändigtvis att predika. Men något ditåt. Få igång debatten. Opinionsbildare.

Detta "I rörelse" får inte missuppfattas som "I rörelsen". En del av rörelsen, förvisso. Men – bildligt talat: Längst fram, i ytterspår och lite vid sidan om, svettig av att streta på och kämpa i ibland besvärliga motlut och på trånga stigar, snarare än trygg i klungan längs den utstakade vägen.

Det är så vi känner honom efter sex år i riksdagen: Ständigt oppositionell.

CHRISTER ISAKSSON är författare och frilansjournalist.

En medveten position? Utstuderat? Delvis, kanske, svarar partikamrater som anklagar honom för effektsökeri och publicitet. Men de är inte särskilt många. De flesta tycker om honom och säger att han är lätt att umgås med. De som stimuleras av honom säger: Han tycker verkligen så. Och: Hans socialdemokrati är inget mix, inget hopkok.

Vilde? På väg att bli en politisk vilde? Inte alls. Inget kan förmod-

ligen vara mer fel. Han är socialdemokrat. Och även om han svarar att frågan om han vill bli statsråd är hypotetisk och att han inte kan ta ställning förrän han får frågan osv... behövs bara en följdfråga för att han ska medge: Visst, alla drömmer väl om landslaget.

Det är ett mått på förankringen. Det finns andra mått, som till det yttre kan tyckas motstridiga: Som att vara ideologiskt på kant med dem i klungan, bevararna som tror på myten om och nyttan av en oövervinnerlig socialdemokrati och ser politiska utmaningar som hot mot egna intressen. Som att ha svårt för att på torgmöte efter torgmöte okritiskt framhålla det egna partiet.

Gillade underläget

En bruksgrabb som i en mening från början var i underläge (ett ord som här mer betyder *i opposition*); det var ju brukspatronerna som bestämde hemmavid. Men det trycket har han för länge sedan skakat av sig. Så pass

att han i dag tryggt kan säga att i hans miljö var socialdemokrater och moderater rätt lika. De litade på varandra, andra partier togs inte på allvar och var inte mycket värda i Olshammar. Han gillade underläget, det sporrade honom: Nioårig grundskola var inte lika mycket värt som gymnasiet. Stommen i SSU Örebro var i underläge mot radikala offensivare med hjältar som Marx och Mao. Ädelfors folkhögskola i underläge mot universitetet. Självförvaltagandet inom SSU, som ville ge folk mer att säga till om, alltid i underläge mot höjdare som Jan Nygren, Mona Sahlin och Margot Wallström. Hasselakollektivet, behängt med myter om tuffa behandlingsmetoder, i underläge mot den etablerade narkomanvården och det flummiga sjuttioalet.

Eget ansvar

På Hassela insåg han att han passade som hand i handske bland entreprenörer och nyskapare som slogs för en idé, som kämpade, som stod vid sidan om det etablerade. Precis som de som idag startar egna daghem, friskolor och gör något eget. Att ta eget ansvar är själva nerven i arbetarrörelsens historia, om än ett ideologiskt villospår i den moderna socialdemokratin.

Det är positionen underläge (opposition och kamp) han längtar tillbaka till och som är orsaken till att

han lämnar riksdagen efter nästa val. Frivilligt. Han vill inte glida omkring på en räkmacka (Widar Anderssons eget uttryck) resten av livet – även om han trivs som riksdagsledamot och känner sig privilegerad. Han vill inte leva på sitt rykte som förnyare. DEN EVIGE FÖRNYAREN. Widar Andersson, 41, som parodi på Widar Andersson, 21. Med risk för institutionalisering långt före 81.

Längtan efter att vara i rörelse sitter måhända i generna: Farfars far organiserade arbetare för hundra år sedan. För sonsonens son blir det lite Hasselakollektiv igen, där han är ordförande, kanske ska han starta en friskola (två av hans fyra barn går i friskola i Falun), han vill hålla på med opinionsbildning och politik, naturligtvis.

En reflektion: Widar Andersson och Mona Sahlin bör uppfattas som politiska kusiner. Förenande är ursprunget: Bägge från s-adel, partielit och apparaten. Skillnaden är förhållandet till räkmackan... Mona Sahlin, Stockholm, nära gräddan, det fina regeringskansliet och partihögkvarteret på Sveavägen. Hon sadlade räkmackan och red längs den utstakade banan tills hon stöp i majonäs. Widar Andersson försöker att inte se åt räkmackan.

Widar Anderssons mest centrala politiska åsikt?

Möjligtvis att staten har för mycket makt, är för dominant gentemot

kommuner och människor. Oavsett vad det gäller.

Det kommer från Per Albin-generationen som valde (naturligt då) den starka staten, parlamentarismen, samarbete och samverkan, i stället för hård klasspolitik.

Så i början av sjuttioalet, när tillväxten började avta, kom nästa för staten fördelaktiga ställningstagande. Enligt Widar Andersson ett omedvetet och mer påtvingat val, men omfattande alla politiska partier: Offentlig sektor fick växa, så att hela nettoökningen av arbetstillfällen kom där, devalveringar och upplåning räddade staten.

Nu står vi vid nästa val.

Och Persson och Åsbrink låter i retoriken som att det fortfarande är sjuttioal: Staten. Nu ska staten gå med överskott.

Vänstern fjättrad vid staten

Och Widar Andersson? Han säger att staten är viktig. Men staten tycker vi bara om när den ger oss goda saker. Och det är lite si och så med det nu. Det är – tyvärr – en vänsterhållning idag att fjättra sig vid staten. Ett mer vinnande projekt är nationen. Som vår kulturella plats på jorden. Men nya maktcentra är internationella. Och lokala.

Framtiden: EU och Hasselakollektivet.

Mer än statens möjligheter att fixa en hygglig a-kassa och arbetsrätt.